МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

ПОГОДЖЕНО

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 28 від 27.10.2025),
введено в дію наказом
від _____ № _____

Проректор з науково-педагогічної роботи
_____ Анатолій БАБІЧЕВ

СЕРТИФІКАТНА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

«Реалізація травма-інформованого підходу у роботі вчителя Нової української школи»

Харків 2025

ПЕРЕДМОВА

Сертифікатна програма «Реалізація травма-інформованого підходу у роботі вчителя Нової української школи» розроблена:

Керівник програми – Головатенко Тетяна Юріївна, доктор філософії, доцент кафедри інноваційної педагогіки, освітніх трансформацій і лідерства Навчально-наукового інституту «Академія вчительства»

1. ОПИС СЕРТИФІКАТНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Загальна інформація		
Офіційна назва програми	Реалізація травма-інформованого підходу у роботі вчителя Нової української школи	
Назва структурного підрозділу (кафедра, факультет, навчально-науковий інститут тощо)	ННІ «Академія вчительства», кафедра інноваційної педагогіки, освітніх трансформацій і лідерства	
Обсяг (тривалість) програми в годинах та/або кредитах ЄКТС	1 кредит ЄКТС (30 год.) – з урахуванням самостійної (позааудиторної) роботи та складання заліку.	
Мова(и) викладання	Українська	
Передумови навчання	Диплом не нижче молодшого бакалавра	
Мінімальна та максимальна кількість осіб в групі	від 10 до 25 осіб	
Форми навчання та вартість	1200 грн	
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	karazin.ua	
Мета програми		
Забезпечити теоретичну та практичну підготовку вчителів закладів загальної середньої освіти до створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти засобами травма-інформованого підходу.		
Компетентності, що вдосконалюються/ набуваються (відповідно до Професійного стандарту "Вчитель закладу загальної середньої освіти" Наказ МОН від 29.08.2024 № 1225)		
Професійні компетентності	А 2.4.	Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти.
	А 2.5.	Здатність формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти.
	Б 1.2.	Здатність використовувати стратегії роботи зі здобувачами освіти, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності.
	Б 1.4.	Здатність формувати спільноту здобувачів освіти, у якій поважають і враховують права кожного
	Б 2.1.	Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби та емоційні стани інших учасників освітнього процесу, керувати власними емоційними станами.

	Б 2.2.	Здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу.
	Б 3.1.	Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії з із здобувачами освіти в освітньому процесі.
	В 1.3.	Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного здобувача освіти з урахуванням вікових та інших індивідуальних особливостей.
	В 2.1.	Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.
	В 2.4.	Здатність підтримувати особисте фізичне та психоемоційне здоров'я під час професійної діяльності.
	Д 1.3.	Здатність до інноваційної діяльності.
Результати навчання: знання, уміння/навички		
РН.1.	Планувати та організовувати освітній процес на засадах травма-інформованого підходу.	
Особливості програми		
Цільова аудиторія слухачів	вчителі закладів загальної середньої освіти, які підвищують кваліфікацію	
Найменування замовника	потенційні стейкхолдери	
Академічні, професійні можливості за результатами опанування програми	Програма передбачає можливість подальшого розширення та поглиблення фахових знань, умінь, навичок педагогів шляхом самоосвітньої діяльності та участі в інших програмах підвищення кваліфікації. Успішне виконання заходів за програмою дає можливість педагогічному працівнику пройти чергову (позачергову) атестацію, за умови визнання Сертифіката педагогічною радою закладу	
Інше	-	
Додаткові послуги (якщо такі передбачаються), вартість		
Не передбачено		

2. НАВЧАЛЬНИЙ (НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ) ПЛАН

Компоненти програми	Разом	Аудиторна робота		Самостійна робота	Підсумковий контроль
		Лекція	Практична робота		
Змістовий модуль 1. Теоретичне підґрунтя впровадження травма-інформованого підходу у ЗЗСО					
Тема 1. Вступ до курсу. Вплив травматичних подій на	4	4			

навчання та поведінку учнів					
Тема 2. Сутність травма-інформованого підходу та його засадничі принципи	10	2	6	2	
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти реалізації травма-інформованого підходу у ЗЗСО					
Тема 1. Регуляція психоемоційного стану учасників освітнього процесу	4		2	2	
Тема 2. Мова травми в освітньому процесі	2		2		
Тема 3. Розвиток резильєнтності учасників освітнього процесу. Уникнення вигорання, втоми від співчуття та вторинної травматизації	6		4	2	
Тема 4. Протокол оцінки травма - інформованості класу.	2		2		
Підсумковий контроль	2				2
Всього	**30**	**6**	**16**	**6**	**2**

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДҐРУНТЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ТРАВМА-ІНФОРМОВАНОГО ПІДХОДУ У ЗЗСО

Тема 1. Вступ до курсу. Вплив травматичних подій на навчання та поведінку учнів

Презентація програми. Знайомство. Командоутворення. Типи травматичних подій та їх вплив на дітей. Трикомпонентна еволюційна модель мозку П. Макліна. (Рептильний мозок — Лімбічна система — Неокортекс). Зона регуляції («вікно стресостійкості»). Роль префронтальної кори, гіпоталамусу та таламусу в реагуванні на стрес та травматичні події. Типові реакції на травму (поведінкові, емоційні, фізіологічні, когнітивні тощо). Ознаки та симптоми стресу в дітей. Роль захисних чинників у протидії травматичним подіям. Вплив травми на освітній процес (зниження успішності, труднощі з організацією діяльності, нестійка мотивація, порушення соціальної взаємодії та інше).

Тема 2. Сутність травма-інформованого підходу та його засадничі принципи

Сутність поняття «травма-інформований підхід». Принципи травма-інформованого підходу: принцип безпечності середовища; довірливих стосунків; підтримка за моделлю «рівний-рівному»; співробітництво учасників освітнього процесу; вибір і контроль; урахування культурних, історичних та гендерних аспектів ідентичності. Адаптація принципів травма-інформованого підходу до Нової української школи. Специфіка застосування підходу у змішаному форматі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТРАВМА-ІНФОРМОВАНОГО ПІДХОДУ У ЗЗСО

Тема 1. Регуляція психоемоційного стану учасників освітнього процесу.

Регулювання психоемоційного стану учасників освітнього процесу «згори донизу» та «знизу догори». Універсальна проактивна підтримка. Підтримка учасників освітнього процесу при змінах видів діяльності та приміщення. Індивідуальні інтервенції. Протоколи надання першої психологічної допомоги тим, хто зазнав травматичного досвіду (Чотири стихії, MAACE, RAPID). Алгоритм перенаправлення дитини до фахівця психологічної служби.

Тема 2. Мова травми в освітньому процесі

Тлумачення слів та поведінки учасників освітнього процесу через лінзу травма-інформованості. Де-ескалація через апелювання до правої півкулі мозку. Невербальна комунікація.

Тема 3. Розвиток резильєнтності учасників освітнього процесу

Теорія ієрархії потреб А. Маслоу. Модель психологічного благополуччя PERMA М. Селінгмана. Прийоми розвитку резильєнтності на рівні групи та на індивідуальному рівні. Ключові фактори стресостійкості українських школярів. Вторинна травматизація. Уникнення вигорання, втоми від співчуття та вторинної травматизації.

Тема 4. Протокол оцінки травма - інформованості класу.
Оцінка травма-інформованості організації із застосуванням шкали ARTIC. Рамка спостереження за травма-інформованістю класу Клас 180 Х. Форбз.

4. ФОРМИ ТА ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Завершальним етапом навчання за програмою «**Травма-інформований підхід у роботі вчителя Нової української школи**» є підготовка слухачами проєктної роботи відповідно до тематики курсу.